

Het Huwelijk

**Uitgave Heemkundegroep Ulendonc Oosteind,
oktober 2019**

Voorwoord

Het onderwerp van de tentoonstelling van de Heemkundegroep Ulendonc is dit jaar een serieuze maar ook vrolijke gebeurtenis, nl. Het **Huwelijk**.

In de loop der jaren is er veel veranderd in de viering van - voor veel mensen - de mooiste dag van hun leven.

Wij proberen daar in het Oostquartier een aardig beeld van te geven en in dit boekje leest u de achtergrondinformatie.

We hopen dat u weer aangename uren beleeft met het kijken naar en lezen van dit stuk Oosteindse geschiedenis.

Kees van Haaf
voorzitter

Inhoudsopgave

Voorwoord	1
Inhoudsopgave	2
Het Huwelijk door de eeuwen heen	3
De oorsprong van het woord “bruiloft”	8
De zoektocht naar een partner	23
De bruidsfotograaf	31
Trouwdagen en trouwmaanden	34
Twee verhalen betreffende het huwelijk	37
Kookgeschiedenis	40
Toestemming Kon. Marechaussee	48
Spreekwoorden	50
Catechismus / Huwelijk	53
Gravure huwelijksnacht	54

Samenstelling en vormgeving: Martha Leltz

Het huwelijk door de eeuwen heen

Trouwen deden mensen al voor het begin van onze jaartelling. Denk daarbij aan het verhaal van de bruiloft in Kana waarover in de bijbel gesproken wordt.

Aanvankelijk was een huwelijk een overeenkomst tussen de ouders van het echtpaar. Deze overeenkomst had te maken met macht en was dan politiek belangrijk of er was sprake van economisch belang.

De afspraak werd bezegeld met een gift van land of goederen door de bruidegom aan de bruid.

Er kwam geen priester aan te pas, als bruid en bruidegom het eens waren was dat voldoende. Toch gebeurde het nogal eens dat er een geheim huwelijk gesloten werd waarbij een van de kinderen huwde met een partij die de ouders niet op het oog hadden.

In het jaar 824 trouwde voor het eerst een adellijk echtpaar voor de kerk en vanaf dan ging de kerk zich ook bemoeien met het huwelijk.

De katholieke kerk vond het huwelijk belangrijk om verschillende redenen:

- Beteugeling van de seksuele driften.
- Gevaar van incest

- Behoefte aan kameraadschap en genegenheid
- Verzorging van uit het huwelijk geboren kinderen
- Het huwelijk is niet ontbindbaar

Pas vanaf de 12^e eeuw kreeg het kerkelijk huwelijk een plaats in de maatschappij en in de 13^e eeuw werd het een sacrament.

In 1563 besloot de kerk dat een huwelijk alleen kon worden voltrokken in het bijzijn van een priester en andere getuigen.

In de 17^e eeuw (van 1600 tot 1700) trouwden mannen gemiddeld op hun 28^e jaar en vrouwen op hun 25^e jaar.

Men hechtte veel waarde aan een huwelijk; een huwelijk met een groot leeftijdsverschil en verschil in sociale status werden sterk afgeraden.

In diezelfde 17^e eeuw kwamen er wekelijks gezelschappen samen waarin jongeren elkaar konden ontmoeten. Als een jongen meer wilde dan alleen maar dansen moest hij naar de ouders van het meisje om toestemming te vragen. Als die toestemming er was konden de jongen en het meisje gaan kijken of ze bij elkaar pasten. Als daarna een trouwbelofte gegeven werd, kon met toestemming van de familie begonnen worden met de voorbereiding van de bruiloft.

Mannen hadden toestemming nodig tot ze 25 jaar waren en vrouwen hadden die nodig tot ze 20 jaar waren.

De materiële verdeling werd vastgelegd in een contract dat door beide echtelieden werd ondertekend.

Daarna volgden inschrijving bij de koster van de kerk . Inzegening van het huwelijk vond plaats door een predikant in de kerk of thuis.

Na het huwelijk werd het bruidspaar door de gasten naar bed gebracht.

Na de Tweede Wereldoorlog daalde de leeftijd waarop men trouwde in Nederland. Nog tot in de jaren zeventig moesten de koppels toestemming vragen aan de ouders en voor je 21ste mocht je niet trouwen.

*Kees Laurijssen – Jeannette de Wit en
Janus Jaspers en Jeanne Laurijssen*

Een bijzondere manier van in het huwelijk treden is "Trouwen met de handschoen ".Bij het huwelijk kan dan een van de partners niet aanwezig zijn. Men noemt dit ook "Trouwen bij volmacht ".

Vroeger kwam dit vooral voor bij adellijke families. Een afgevaardigde van de bruid of bruidegom legt bij de huwelijksplechtigheid een handschoen van de afwezige persoon op het altaar als teken van aanwezigheid van de bruid of bruidegom.

De reden van een dergelijk huwelijk was vaak de lange reistijd of de onveilige situatie onderweg.

Vroeger gebeurde dit bijvoorbeeld bij soldaten die voor langere tijd in het buitenland verbleven en maar af en toe naar huis mochten.

Nu gebeurt het wel bij mensen die in de gevangenis verblijven of bij mensen die ernstig ziek zijn.

De minister van justitie moet toestemming geven voor een dergelijk huwelijk.

Tegenwoordig kiezen paren ook voor geregistreerd partnerschap.

Dat is wettelijk geregeld sinds 1 januari 1998.

In Nederland is het sinds april 2001 ook mogelijk dat twee mensen van hetzelfde geslacht met elkaar in het huwelijk treden.

**Voorbeeld van een trouwkaart –
Aankondiging van het huwelijk.**

*Adrie van Leijum heeft de eer te verzoeken te komen
aan haar ongepubliceerde huwelijk met Arie van Gool, waaraan
de aanwijping zal plaats hebben op donderdag 5 mei 1964.*

*Drogen/Heer, april 1964
Huwelijk 12
Van Drogen/Heer*

*André van Gool heeft de eer te verzoeken te komen
zijn ongepubliceerde huwelijk met Adrie van Leijum, waaraan de
aanwijping zal plaats hebben op donderdag 5 mei 1964.*

*Oostland, april 1964.
Huwelijk 12*

*De huwelijksaanwijping zal plaats hebben in de parochiekerk van de H. Katerina te Drogen/Heer om 10 uur
voornamelijk van 10.00 tot 10.15 uur en worden aangegeven.*

Betrokkenen en familieleden van 7 tot 9 uur vóór 's Middags, Drogen/Heer.

Feestavond vóór: Drogen/Heer 12, Oostland.

De oorsprong van het woord “Bruiloft”

Oorspronkelijk sprak men over BRUIDLOOP en daarmee bedoelden de mensen de optocht waarin de bruid naar het huis van de bruidegom gebracht werd. Dat gebeurde in een snelle loop of in een reidans. Bij de reidans werden teksten gezongen voor het bruidspaar en er werd de hele weg gedanst.

Nederlandse huwelijks tradities

Eeuwenlang veranderde er niets in de manier waarop mensen van adel, de gegoede burgers, de rijke kooplieden en de rijke boeren tot een huwelijk kwamen.

Over deze bevolkingsgroepen is veel op papier gezet, maar over mensen die het minder breed hadden, is bijna niets te vinden in de boeken.

Er zijn wel veel gebruiken rondom het huwelijk die een eeuwenlange traditie hebben. Hierna zullen we ze de revue laten passeren.

Het aanzoek

Het begint met het moment waarop de man aan de vader van de toekomstige bruid gaat vragen of hij met zijn dochter mag trouwen.

Vroeger hield dat in dat de vader dan kon nagaan of hij een geschikte partij was voor zijn dochter.

Pas na de toestemming ging de man op zijn knieën voor de vrouw om haar te vragen.

Ook zij vroeg enkele dagen bedenktijd om familieberaad te houden een pas daarna kwam haar antwoord.

Tegenwoordig is het normaal dat er direct antwoord wordt gegeven.

Vroeger mocht alleen de man het huwelijksaanzoek doen. Er was slechts een uitzondering: Op 29 februari (schrikkel dag) mocht de vrouw de man vragen.

Nu is het zo dat de vrouw net zo goed het aanzoek kan doen .

Verloven

Tot in de jaren zeventig van de vorige eeuw was een verloving heel normaal.

De periode werd gebruikt om te sparen voor de bruiloft.

Het verlovingsfeest werd gevierd bij de ouders van de bruid thuis.

De traditie om elkaar een verlovingsring te geven stamt uit 1477. Toen vroeg aartshertog Maximiliaan van Oostenrijk zijn toekomstige bruid ten huwelijk met een ring met daarin een diamant. Vanaf die tijd vroegen steeds meer mannen hun vrouw ten huwelijk met een kostbare ring.

De trouwring was een gladde ring die voor de verlovingsring werd geschoven.

De trouwkaart

Vroeger waren er aanzeggers die rond gingen om te vertellen wie er gingen trouwen. Zij nodigden ook de gasten uit.

Toen het gebruikelijk werd om trouwkaarten rond te sturen verdween die traditie.

Op de kaart staan de namen van het bruidspaar en er staat ook vaak een beknopte beschrijving van de activiteiten van die dag op.

Als je een thema hebt, kun je de kaart ook al als voorproefje in die stijl doen.

Vroeger verzorgden de ouders de uitnodiging, nu gebeurt dat door het paar zelf.

Vrijgezellenfeest

Volgens de traditie wordt de bruidegom op de avond voor de bruiloft ontvoerd door zijn vrienden en de bruid door haar vriendinnen.

Op die avond mogen ze nog een keer de bloemetjes buiten zetten voordat ze zich aan elkaar binden.

Deze feesten zijn nog steeds in zwang, maar nu vinden ze plaats in de maanden voor de bruiloft.

Hoe ziet de bruid er uit?

Tegenwoordig zijn alle kleuren mogelijk voor de bruidsjurk, maar vanouds is de kleur wit toch wel favoriet. Deze kleur werd al in de Romeinse tijd voor feesten gebruikt en de kleur staat voor maagdelijkheid en puurheid.

Ook de bruidssluier is een oeroude traditie. De sluier staat voor de ondergeschiktheid van de vrouw aan de man, vandaar dat we steeds minder zien dat er een sluier gedragen wordt.

De kousenband was oorspronkelijk om de kousen op te houden.

Al snel was het de bedoeling dat de man op het einde van de feestavond met zijn tanden de kousenband af deed. De bruid deed daarmee afstand van haar maagdelijkheid.

Heden ten dage heeft de kousenband een blauw detail dat verwijst naar de volgende traditie:

“Something old, something new, something borrowed, something blue.”

Oorspronkelijk komt deze spreuk uit Engeland.

Something old staat voor continuïteit.

Het is de bedoeling dat je iets krijgt van een vrouw die al lang gelukkig getrouwd is, bijv. je moeder of je oma. Veel voorkomende cadeautjes zijn sieraden.

Something new staat voor de toekomst.

Dat kan iets zijn dat je nieuw hebt gekocht voor de bruiloft, bijv. de jurk of schoenen.

Something borrowed moet een toekomst vol weelde brengen.

Als je iets mag lenen van een familielid of een vriendin dan betekent dit dat je kan rekenen op hun steun en dat zij hun geluk op jou overbrengen.

De kleur blauw staat voor bescheidenheid en trouw.

Hoe ziet de bruidegom er uit?

Als de man de tradities wil volgen, draagt hij overdag een jacquet, een lange zwarte jas met rond weggesneden voorpanden. Daar onder worden een grijs vest, een streeppantaloon, een wit overhemd, een grijze, witte of zwarte stropdas, zwarte schoenen, een wit pochet en een zwarte of grijze trouwhoed gedragen.

Na 18.00 uur mag de bruidegom zich omkleden.

In veel landen mag de bruidegom de bruid pas zien vlak voor de huwelijksplechtigheid.

In ons land is het de gewoonte dat de bruidegom de jurk van de bruid pas ziet als hij haar ophaalt uit haar ouderlijk huis.

De bloemen

Het is gebruikelijk dat de bruidegom het bruidsboeket betaalt en bij hun eerste ontmoeting op de feestdag aan de bruid overhandigt.

Vroeger bestond het bruidsboeket uit knoflook en sterk ruikende kruiden. Dit was om boze geesten te verjagen.

De Britse koningin Victoria was de eerste die dit veranderde in een boeket bloemen.

Aanvankelijk bestond het boeket uit rozen, maar tegenwoordig worden verschillende soorten bloemen gebruikt.

Het is de gewoonte dat de gasten die de hele dag op de bruiloft aanwezig zijn een corsage dragen die is afgestemd op het boeket van de bruid.

De corsage wordt aan de linkerkant op het hart gedragen.

De dames dragen de corsage met het steeltje schuin omhoog en de heren dragen het steeltje naar beneden.

Door de corsage ziet iedereen direct wie er bij het bruidspaar horen.

Bruidskinderen

Bruidsmeisjes waren vroeger absoluut noodzakelijk. Zij droegen kleding die leek op die van de bruid om zo het boze oog van haar af te leiden, want niets mocht het huwelijksgeluk verstoren.

Tegenwoordig zijn ze er vooral om de sleep van de jurk te dragen en om bloemblaadjes te strooien.

In Nederland zie je over het algemeen 1 of 2 bruidsmeisjes. Meer mag wel, maar niet meer dan 8 want dat brengt ongeluk.

Er zijn 2 soorten bruidsmeisjes: kinderen en volwassen dames.

In ons land zijn het meestal kinderen; in het buitenland vaak volwassen dames die er ook voor zorgen dat het kapsel en de make-up van de bruid goed blijven zitten en ze nemen zo nu en dan ook het bruidsboeket even over.

De dames dragen geen kleding die op de outfit van de bruid lijkt, maar ze zien er gezamenlijk wel hetzelfde uit.

De bruidsjonkers hebben ook belangrijke taken: zij moeten ervoor zorgen dat de bruidegom op tijd komt en dat hij de ringen niet vergeet. Zij zijn hetzelfde gekleed als de bruidegom.

Ook hier kunnen het kinderen of volwassenen zijn. Van de volwassenen wordt verwacht dat zij een speech geven of een act opvoeren en dat ze de gasten naar hun zitplaats begeleiden.

Het afhalen van de bruid

De bruidegom haalt de bruid meestal op van haar huisadres.

Zij doet de deur open waarop hij haar het boeket overhandigt.

Daarna begeeft het gezelschap zich naar de auto's waarbij er regels zijn over wie in welke auto stapt.

In de voorste auto zitten het bruidspaar en de bruidsmeisjes en in de volgende wagen zitten de ouders van het bruidspaar.

Dan volgt de auto met de getuigen en hun partner, gevolgd door de auto('s) met de grootouders en de broers en zussen van het paar.

Het bruidspaar stapt als laatste in en gaat dan voor aan de stoet rijden.

Bij het stadhuis of bij de kerk stappen eerst de gasten uit en als laatste verlaat het paar de auto.

De uitzet

Vroeger was het heel normaal dat ongetrouwde dames een uitzet bij elkaar spaarden of naaiden. Je moet daarbij denken aan linnengoed en spullen voor in de keuken of voor het huishouden.

Ze begonnen hier al mee voordat er een huwelijkspartner in zicht was.

Als deze op de deur klopte moest alles immers gereed zijn.

Ceremoniemeester

Om het bruidspaar zoveel mogelijk te laten genieten van de dag is er de ceremoniemeester om alles in goede banen te leiden.

Hij zorgt er o.a. voor dat de gasten hun corsage op krijgen, dat de gasten op de juiste plaats zitten voor de plechtigheid en hij bewaart de huwelijkscadeaus.

De rode loper

Deze vloerbedekking is er vanouds om boze geesten te verjagen. Die kunnen wel door houten vloeren, maar niet door de rode loper.

De kleur rood is ook de kleur van het gevoel van eer.

Weggeven van de bruid

Vroeger werd de dochter van de familie gezien als "bezit".

De vader moest voor haar zorgen en voorkomen dat haar iets overkwam. Als de dochter in het huwelijk treedt, geeft de vader die zorg over aan de bruidegom. Dit wordt traditioneel gedaan op het altaar waarbij hij de hand van de dochter overhandigt aan haar aanstaande man.

Als de vader en de dochter binnenkomen is het de gewoonte dat iedereen gaat staan en begint te klappen. Dit is om respect te tonen voor de personen die binnen komen.

Plaatsen tijdens de huwelijksplechtigheid

Voordat de huwelijksplechtigheid wordt voltrokken zit de bruid rechts en de bruidegom links. Na de trouwbelofte wisselen ze van plaats.

De familie van de bruid zit achter haar en die van de bruidegom zit achter hem, maar zij blijven die plaatsen houden.

Na het trouwen komen ze dus in elkaars familie.

Trouwringen

Deze worden vaak gedragen op een ringkussen. Dit gebruik stamt uit de Romeinse tijd toen kostbaarheden als zilver, goud en diamant op een kussen werden gedragen als teken van rijkdom. De ronde vorm van de ring staat voor oneindige liefde. Ringen worden al eeuwenlang uitgewisseld alleen kreeg vroeger alleen de vrouw een ring als teken van bezit.

Nu krijgen ook de mannen een ring om elkaars gelijkwaardigheid te tonen. Katholieken dragen de ring links en protestanten dragen de ring rechts.

Getuigen

Na het huwelijk wordt de trouwakte in tweevoud ondertekend, een voor het gemeentelijk archief en een voor het landelijke. De getuigen moeten ook tekenen als bewijs dat het paar echt getrouwd is.

Rijst gooien en duiven loslaten

Vanuit het Verre Oosten komt de gewoonte om rijst te gooien als het paar naar buiten komt. Dit staat voor vruchtbaarheid, maar er mag niet op het paar worden gegooid want dat brengt ongeluk. Tegenwoordig worden er ook snoepjes, bloemblaadjes of confetti gestrooid.

Het los laten van witte duiven is een teken van liefde, vrede en verbondenheid. De kleur wit staat weer voor puurheid.

Soms worden er ook vlinders los gelaten.

Dit is een oud Indiaans gebruik waarbij een wens wordt gedaan. De vlinder zorgt ervoor dat deze wens uitkomt.

Bruidstaart

Voor de 18^e eeuw werd er in Nederland vruchtengebak gegeten. Begin 1900 kwam de taart in de vorm die we nu nog kennen vanuit Engeland onze kant op. De taart bestaat uit drie lagen: de eerste bestaat uit witte suiker als symbool van de liefde, de tweede laag heeft marsepein als symbool van de bruidstijd en de derde is met vruchtencake als afspiegeling van het huwelijk.

Het bruidspaar snijdt de taart aan. Ze houden samen het mes vast, waarbij de hand van de bruid onderop zit. Zij leidt. De man volgt de vrouw als teken dat hij altijd achter haar zal staan.

Het eerste afgesneden stuk wordt gegeten door het paar.

De bovenste laag van de taart wordt niet aangesneden, maar ingevroren tot het paar 1 jaar getrouwd is of tot het eerste kind geboren wordt.

Het feest wordt afgesloten met een diner en een feestavond.

Aan het einde van de avond worden alle ongetrouwde dames uitgenodigd om in het midden van de zaal te gaan staan.

De bruid gaat met haar rug naar de groep staan en gooit haar boeket over haar schouder. De dame die het vangt zal de eerstvolgende zijn die gaat trouwen. Ook voor de mannen is er een soortgelijke gebeurtenis. Vroeger probeerden ze een stukje van de bruidskleding te pakken te krijgen, bijvoorbeeld de sluier, een oorbel of een schoen, maar omdat het wel eens uit de hand liep is het nu zo dat de bruidegom de kousenband in de groep gooit en de man die dat kleinood bemachtigt is de eerste die zal trouwen.

Als de gasten naar huis gaan krijgen zij 5 bruidssuikers mee. Deze snoepjes staan voor geluk, liefde, trouw, voorspoed en vruchtbaarheid.

Tegenwoordig geeft men allerlei huwelijksbedankjes. Als het paar vertrekt hebben de gasten soms blikjes aan de auto gehangen. Door het lawaai zouden boze geesten het paar niet volgen. Toen er nog geen auto's waren maakte men zoveel mogelijk lawaai op potten en pannen.

De gewoonte om de bruid over de drempel te dragen was om te voorkomen dat er ongeluk vanuit haar oude huis mee naar binnen werd gebracht. Het ongeluk werd zo op een dwaalspoor gebracht.

Vroeger dacht men dat je door de vrouw maar lang genoeg te verstoppen, ze vanzelf je eigendom werd.

Nu is het een mooie gelegenheid om aan elkaar te wennen of om bij te komen van de drukte rondom het huwelijk.

Tenslotte de wittebroodsweken: dat zijn de eerste 6 weken na het huwelijk. Het paar wordt zoveel mogelijk met rust gelaten, dus weinig visite en geen vertegenwoordigers van verzekeringsmaatschappijen aan de deur.

Wit brood was een luxe artikel dat in deze speciale tijd gegeten mocht worden.

Bron: Nederlandse huwelijkstradities.

Art. Kees van Haaf.

*Het Sacrament van het huwelijk weergegeven als
plaat in de Catechismus (Maison de la Bonne Presse)*

De zoektocht naar een partner.

Vroeger was het zeker niet zo dat men zomaar trouwde met degene waar je verliefd op werd. Niet iedereen kon zo maar met iedereen trouwen, er waren flink wat regels waar men zich aan diende te houden.

De verschillende standen in de maatschappij werden over het algemeen in acht genomen, het werd niet op prijs gesteld als men buiten het eigen kringetje een partner ging zoeken. Fabrikanten kinderen trouwden met fabrikanten kinderen. Boeren trouwden met boeren, arbeiders met arbeiders. Maar dat niet alleen, ook tussen dorpen, steden en zelfs soms delen daarvan daar bestond soms zo'n maatschappelijke afstand en/of aversie dat het niet voor de hand lag om daar een partner te zoeken.

Bovendien speelde ook het geloof een heel belangrijke rol in de keus die men maakte om met iemand te gaan trouwen. Het lag zeker niet voor de hand dat iemand uit Oosteind, die over het algemeen katholiek was, ging trouwen met iemand uit het protestantse s' Gravenmoer. Mensen die geen geloof aanhingen waren er op de dorpen sowieso niet veel, maar dat kon meestal ook niet door de beugel, dat waren namelijk heidenen.

Als de ouders het niet regelden dan zou de pastoor zeker hebben ingegrepen, gemengde huwelijken

werden niet op prijs gesteld en daarom zeldzaam. Als men het toch waagde om buiten het eigen kringetje een partner te zoeken dan moest men heel wat weerstand en problemen overwinnen om tot een huwelijk te komen. Het kon er zelfs toe leiden dat men met de familie moest breken, met alle dramatische gevolgen van dien.

Als je wilt begrijpen hoe het er vroeger (ongeveer tot in de vijftiger jaren van de vorige eeuw) aan toe ging bij het kiezen van een huwelijks partner dan moet je je proberen te verplaatsen in die tijd.

De wereld zag er totaal anders uit, men kwam zelden of nooit buiten het eigen kringetje, dat kringetje was dan het eigen dorp of stad en de naaste omgeving. Het begrip "Uitgaan" bestond eigenlijk nog niet en bijna helemaal niet voor meisjes. Vrijwel het enige vermaak was de jaarlijkse kermis in het dorp en de aangrenzende gemeenten. De meeste pastoors hadden een grote afkeer van die kermissen vanwege het contact tussen jongens en meisjes dat daar plaats kon vinden, bovendien wilde het daar nog wel eens uit de hand lopen, vooral door alcohol gebruik.

Wel waren er de bijeenkomsten van de eigen standsorganisaties, zoals de katholieke arbeiders beweging, de katholieke jonge boerenstand etc.. Hier in de katholieke streken stond overal "katholiek" voor, zelfs de duivensport vereniging was katholiek, wat inhield dat de pastoor met zijn kapelaans een oogje in het zeil hield bij alle clubs en verenigingen. De "Geestelijk verzorger" was overal bij en was ook altijd

in ieder bestuur vertegenwoordigd, om er namens de Katholieke kerk op toe te zien dat er geen “losbandigheid”, of iets wat er op leek kon plaats vinden.

Over het algemeen hield dat in, dat de “bokken van de schapen” in de verenigingen gescheiden waren en moesten blijven. Van iedere jeugdclub bestond een meisjes en een jongens tak. In die tijd waren auto's nog een zeldzaamheid in het straatbeeld en ze werden zeker niet gebruikt om er zo maar mee op uit te trekken. Als je geluk had dan beschikte je over een fiets, ook al moest je die dan soms delen met een ander familielid, dus logisch dat men normaal gesproken redelijk dicht bij huis bleef om enig vertier te zoeken.

Heel veel kinderen gingen na de lagere school met eventueel nog een extra jaar direct werken, doorstuderen was toen nog echt geen algemeen begrip. Voor de jongens was dat werken dikwijls op de boerderij van de ouders, of in een naburige fabriek of werkplaats. Een vak leerde men al werkende bij een oudere vakman. De meisjes gingen moeder assisteren in de huishouding of ze gingen ergens “dienen”, dat was ook werken in de huishouding maar dan bij mensen die het konden betalen om iemand in dienst te nemen.

Diegene die verder ging studeren moest naar de naburige stad en ontsnapte op die manier aan het beperkte kringetje waarin men was opgegroeid en kon vaak op die manier in contact komen met andere

mensen. Dat was echter een minderheid en alleen weggelegd voor de beter gesitueerden, kinderen van “gewone mensen” gingen niet of nauwelijks studeren. Er waren dus niet zo veel mogelijkheden om met het andere geslacht in contact te komen.

Overigens was het nog erger als je van het eigen geslacht hield, dan had je een geweldig probleem, want dat was helemaal uit den boze en werd niet geaccepteerd.

Als je er dan toch in was geslaagd om “kennis” te krijgen (zo noemde men dat vroeger als je verkering kreeg), dan doemde het volgende probleem op. Iedere vriend of vriendin waarmee men thuis kwam, of waarvan men dacht dat het iets kon worden werd beoordeeld op afkomst, beroep, deugdzaamheid etc. en als het resultaat onvoldoende was dan ging het feest niet door. Meestal werd er dan ook niet veel uitleg over gegeven als het oordeel negatief was, het moest gewoon over zijn met de vriendschap.

Het kwam ook redelijk veel voor dat huwelijken geësceneerd werden. De ouders gingen dan op zoek, naar wat zij een geschikte kandidaat vonden. Dit kwam vooral voor in kringen die iets (geld) te verliezen hadden of die dat dachten. Veel fabrikanten en grote boeren wilden hun kinderen laten trouwen met een partner, waarvan ze konden verwachten dat er zakelijk voordeel was te behalen. De beide partners kenden elkaar niet of nauwelijks, met liefde had het vaak niks te maken. Je kunt je wel voorstellen dat dit tot veel ongelukkige huwelijken heeft geleid.

Omdat de beide huwelijks partners weinig of geen invloed hadden op de gemaakte keuze had dit vaak dramatische gevolgen voor hun relatie. Van scheiden kon echter ook geen sprake zijn, want dat werd door de kerk en ook door de gemeenschap sterk veroordeeld, dat kon absoluut niet. De beide partners waren dan als het ware tot elkaar veroordeeld.

Even een zijstap. Dat beoordelen van de partners zie je vandaag de dag nog wel in bijvoorbeeld adellijke families. Iedereen kan zich nog wel de affaire rond Edwin De Roy van Zuydewijn herinneren. Deze mijnheer had wel een hele mooie naam, maar hij kwam niet door de keuring met alle bekende gevolgen van dien. In dat licht gezien is het nog steeds een raadsel hoe Prins Bernhard destijds door de keuring is gekomen. Hij was dan wel van adel maar van een laag niveau en financieel zat hij totaal aan de grond, van begin af aan moest hij financieel geholpen worden door koningin Emma en toen nog prinses Juliana.

Bij een goede partner zou daar natuurlijk geen sprake van kunnen zijn, een eerste vereiste was natuurlijk dat je als man je partner kon onderhouden. De nood in de koninklijke familie moet toen wel erg hoog geweest zijn en er zullen wel geen geschikte andere kandidaten voor handen geweest zijn, anders was hij zeker nooit in beeld gekomen.

Overigens ging men in adellijke kringen zover met het beperken van de kandidaten dat men steeds in de

zelfde vijver aan het vissen was. Wat inhield dat er heel veel huwelijken werden gesloten met allerlei familiale banden en kruisverbanden, wat dan weer leidde tot verschillende afwijkingen binnen die families.

Bekende voorbeelden daarvan waren te vinden o.a. binnen het Engels koningshuis en de Russische koninklijke familie. Overigens kwam dit laatste ook voor in “burgerlijke” kringen waar de families teveel met elkaar verweven raakten. Tot zover dit koninklijk uitstapje.

Een bekend gezegde was dat iedere partner op een weegschaaltje gelegd werd en dan kwam het nogal eens voor dat er gewogen werd en te licht bevonden. Bij dat “wegen” kwamen allerlei aspecten om de hoek kijken die men destijds belangrijk vond. Hierboven heb ik al wat redenen genoemd, waarvan men vrij algemeen vond dat, dat goede redenen waren om niet met elkaar te trouwen. Maar ook binnen de eigen “klasse” was nog niet meteen alles vanzelfsprekend. Er werd bijvoorbeeld zeker gekeken naar de financiële mogelijkheden die de mogelijke huwelijkspartner bezat, hierover heb ik eerder ook al wat gezegd. Een dochter van een keuterboertje trouwde niet zomaar met een zoon van een grote boer, of andersom.

Het was heel gewoon en gebruikelijk dat de ouders van een boerenzoon of dochter de volgende vraag stelden als hun kind de eerste stappen op het liefdes pad zette. “Oh en hoeveel koeien hebben ze”. Wanneer

de ouders de aanstaande schoonfamilie niet of niet goed kende was het heel gebruikelijk, dat men ging informeren bij iemand uit de omgeving van de aanstaande schoonzoon of dochter. Dit moest dan iemand zijn waarvan men dacht dat die het “slachtoffer” en diens of haar familie wel kende. Als er op die manier geen duidelijkheid gekregen kon worden, of men niet zeker was, dan was het niet ongebruikelijk om de pastoor in te schakelen. Die nam dan bijvoorbeeld contact op met de pastoor van de betreffende parochie. Wanneer dan tenslotte alles in orde was bevonden, dan kon de verkering voortgezet worden en kon men gaan toewerken naar het huwelijk.

Als men dan eenmaal had besloten om te gaan trouwen dan speelde ook daar de pastoor weer een belangrijke rol in. Voor men in de kerk kon gaan trouwen moest men ettelijke bezoeken aan de pastorie brengen. De pastoor wees in die gesprekken man en vrouw dan op de “huwelijks” plichten die men als een goed katholiek moest vervullen. Dat hield onder meer in dat men wekelijks de kerk moest bezoeken. Dat de vrouw onderdanig moest zijn aan de man en dat er voor voldoende nageslacht gezorgd moest worden. Als men hier met de huidige maatstaven naar kijkt dan klinkt het bijna ongelooflijk en toch was dit hier de algemene praktijk, tot ongeveer 60 jaar geleden.

Geschreven door: Piet v. Gorp

De Bruidsfotograaf

Net als de techniek van fotografie zelf, is de praktijk van bruidsfotografie geëvolueerd en gegroeid sinds de uitvinding van deze kunstvorm in 1826 door Joseph Nicephou. In de begindagen van de fotografie huurden de meeste aanstaande echtparen geen fotograaf in om het eigenlijke huwelijk vast te leggen. Tot de late helft van de 19de eeuw poseerden de meesten niet voor formele trouwfoto's tijdens de bruiloft. In plaats daarvan liet men een formele foto maken in hun beste kleren, voor of na de bruiloft. Pas in de late jaren van 1860 begonnen de paren met het laten maken van foto's in hun bruidskleding door een fotograaf.

Vanwege de grote apparatuur en de grote lampen deed men dit meestal in de studio van de fotograaf. In de loop der tijd verbeterde de technologie maar werd er toch meestal gekozen voor een huwelijksportret. Huwelijksalbums begonnen steeds meer voor te komen in de jaren 1880. Soms nam de fotograaf het huwelijksfeest op in de foto's, hij was dan tijdens het feest aanwezig om een uitgebreider album te maken. Vaak werden ook geschenken uitgesteld en vastgelegd. In het begin van de 20ste eeuw kwam de kleurenfotografie beschikbaar, maar was wel nog onbetrouwbaar en duur. Dus meestal werden de foto's in zwart-wit gedaan. Het concept van het vastleggen van het huwelijksfeest zelf is

ontstaan na de tweede wereldoorlog. Met behulp van de filmroltechnologie en verbeterde verlichtingstechnieken kwam de compacte flitslamp en kwamen de fotografen vaak op een bruiloft om foto's te maken, om deze later te verkopen. Ondanks dat de kwaliteit van de foto's niet goed was, werd er door de fotografen wel op locatie gewerkt. In de jaren 70 begon de meer moderne benadering van het vastleggen van het hele bruiloftsfeest. In de tijd van nu is het heel normaal geworden om een uitgebreid album met foto's te hebben, en ook het tijdperk van de videocamera was gekomen om alles ook vast te leggen op film wat heel normaal geworden was. Tijdens de ceremonie waren er dan meestal een fotograaf en ook een video cameraman aanwezig. Maar dat kon ook gedaan worden door familie of vrienden. Dit ook om kosten te besparen.

De bruidsparen hadden ook wel wensen voor vervoer naar gemeentehuis of kerk, oude auto's of koets maar ook andere vervoersmiddelen kwamen in beeld. Na de huwelijksvoltrekking ging men naar een bijzondere plek om speciale foto's te maken, en daarna naar het feestadres om een mooi feest te vieren. In de vroege jaren was dat anders, financiële middelen om een groot feest te geven was er meestal niet. Laat staan een uitgebreid album en zeker geen video. Maar men was tevreden met het geen wat wel kon.

Bron Wikipedia.
Giel Meester

Corn. Rombouts en Cath.
Backse Huwelijk 1916

Trouwdagen en Trouwmaanden

In een artikel over Familiestamboonderzoek vind je waarom mensen vroeger op een bepaalde dag of in een bepaalde maand wel of niet konden trouwen.

Tot in de 17^e eeuw was de zondag verboden als trouwdag, maar daarna werd de zondag een veel gebruikte trouwdag omdat men dan geen last had van andere kerkelijke feesten. Het trouwen gebeurde dan na de middagpredicatie of het lof.

De maandag en de vrijdag werden gezien als ongeluksdagen en op vastendagen en biddagen van heiligen (denk aan 24 juni, de dag van Johannes de Doper, de patroon van onze kerk in Oosteind) mocht er niet getrouwd worden.

Iedere weekday had in het verleden een betekenis als trouwdag:

- Maandag brengt rijkdom. Wie op maandag trouwt krijgt een druk en opwindend leven.
- Dinsdag geeft gezondheid en een vredig en kalm bestaan.
- Woensdag is de beste dag. Je krijgt dan een hartstochtelijke en opgewekte band.

- Donderdag geeft je een leven vol strijd. Je moet heel hard werken om iets te bereiken in het leven.
- Vrijdag is ook een dag vol moeilijkheden. Wie op vrijdag trouwt, zal op zaterdag wenen.
- Zaterdag brengt totaal geen geluk.

Ook over de maanden van het jaar zijn volkswijsheden te vinden.

- Getrouwd in januari bij ijs en bij sneeuw dat maakt de bruid al spoedig weeuw (weduwe).
- Getrouwd in februari bij een zonnetje klaar dat maakt dat men goed overweg kan met elkaar.
- Getrouwd in maart als het stormt over de landen dan zult ge u spoedig vestigen op verre stranden.
- Getrouwd in april met zijn wisselend weer betekent dat ge een wisselend pad zult betreden.
- Getrouwd in de bloesemmaand mei daar zitten veel vreemdelingen bij.
- Getrouwd in juni, dat is goed bekeken een heel leven lang heeft men wittebroodsweken.
- Een huwelijk in juli als de bloemen vol bloeien doet bitterzoete herinnering groeien.
- Een huwelijk in augustus in de gloeiende hitte minnaar en vriend zal het bruidje bezitten.
- Getrouwd in september met zijn gouden gloed dat maakt het huwelijk rustig en goed.
- Getrouwd in oktober als het donkeren gaat

winst door hard werken voor u staat.

- Getrouwd in november bij nevel en kou het geluk heeft gezegend uw huwelijkstrouw.
- Getrouwd in december zo vrolijk en blij elk jaar meer geluk en liefde erbij.

Bron: Familie Stamboom Onderzoek

Twee verhalen betreffende het huwelijk.

De ouders van Truus Maas-Siemons trouwden in het zwart omdat ze in de rouw waren vanwege het overlijden van vader Siemons, de opa van Truus. De opa van Truus was 6 weken voor het trouwen van haar ouders in de kerk van Oosteind tijdens de mis overleden. Vroeger was het de gewoonte dat men na het overlijden van een familielid voor een periode “in de rouw ging”, vooral de vrouwen droegen dan veelal zwarte kleding en dat werd dan zelfs gedaan bij een huwelijk. Op de tentoonstelling is de zwarte trouwjurk van oma Siemons te zien. Frappant is dat enkele weken voor het 25 jarig huwelijksfeest van datzelfde echtpaar, een broer van de bruidegom overleed en weer tijdens de mis in de kerk van Oosteind. De overledene was toen Driekske Siemons, de fietsenmaker.

Een ander verhaal gaat over het huwelijk van André en Truus zelf. Kort voordat hun huwelijk zou plaatsvinden werd er vrij plotseling een familieberaad gehouden bij de familie Maas. Bij dit beraad waren, Truus, de ouders en de broers en zussen van André bij elkaar geroepen. Tijdens deze bijeenkomst werd

een brief uit “de Missie” van heerom - de in Oosteind welbekende pater v. Vessem - voorgelezen. Pater v. Vessem was een broer van de moeder van André. In deze brief stond, dat het voorgenomen huwelijk tussen André en Truus niet door kon gaan vanwege de familierelatie die de beiden hadden en dat was volgens hem in strijd met de kerkelijke regels. De beide vaders van bruid en bruidegom waren neven van elkaar. Onduidelijk was voor Truus en André waarom deze brief geschreven was en ook wisten ze niet of het een initiatief was van pater v. Vessem zelf, of dat iemand anders hem daartoe had verzocht. Truus zegt dat ze niet zo goed kon opschieten met haar schoonmoeder, maar ze weet niet of dat een rol heeft gespeeld in deze affaire. André en Truus hadden na deze bijeenkomst al vrij snel besloten dat, wanneer het dus onmogelijk zou zijn om voor de kerk te trouwen, ze dan alleen voor de wet zouden trouwen. Dat werd in de familie toch ook niet zo'n goed idee gevonden en de pastoor van de Antoniusparochie in Oosterhout, stelde voor om de paus om ontheffing te verzoeken. Deze ontheffing werd verleend en de brief werd tijdens de huwelijksmis in de kerk door de pastoor, die het kennelijk ook allemaal een beetje ver gezocht vond, voor gelezen, waarna het huwelijk alsnog kerkelijk kon worden ingezegend. Dit kerkelijk huwelijk werd in de Oosterhoutse Antoniusparochie voltrokken omdat de Oosteindse familie Siemons destijds daar woonde want hun vorige huisje aan de Provincialeweg was

onbewoonbaar geraakt door een overstroming van de rivier de Donge.

Verhalen verteld door Truus Maas,
weergegeven door P. v. Gorp

Kookgeschiedenis

Tussen het koken van vroeger en het koken zoals we dat nu kennen zit natuurlijk een hele grote geschiedenis. In dit stukje vertellen we daarover, vanaf de prehistorie tot heden.

In het begin van de prehistorie aten de mensen vooral rauwe producten, ze werden in die tijd ook wel de jagers en de verzamelaars genoemd. De mannen waren de jagers, die zorgden voor het vlees en de verzamel functie werd vooral beoefend door de vrouwen. Deze zochten naar alles wat eetbaar was zoals planten, vruchten, noten en groenten. Alle producten, dus ook het vlees, werd rauw gegeten, er werd dus nog niet gekookt.

Al snel kwam men erachter dat als je het voedsel bereidt, het langer houdbaar blijft. Dit was dan ook een van de redenen waarom mensen begonnen met het bereiden van voedsel.

Kort nadat men het gemak van het koken van voedsel had uitgevonden gingen ze er ook meer en meer mee experimenteren en al snel gingen ze gebruik maken van kruiden en dergelijke. Daarna kwam de smaakverbetering. In de late prehistorie ging men ook steeds meer gebruik maken van granen. Deze verbouwden ze ook en zo werden de landbouwers

geboren en door het eten van de diverse soorten graanproducten kwam ook verval van het gebit. De lederen kookzakken werden in de loop der tijd vervangen door kookpotten en ze gingen ook oventjes maken. Dit waren eigenlijk gewoon gaten in de grond waar vuur in werd gestookt en hier werd de kookpot met het te bereiden voedsel dan in gekookt.

In de tijd van de Romeinen werd koken echt gezien als kunst. Allerlei verschillende producten werden met elkaar gecombineerd en de echte koks werden geboren. Kennis van voedsel en de interesse in verschillende manieren van bereiden werd groter en groter. Later lette men niet meer op lekker gevarieerd eten, maar vooral op het eten van vlees en drinken van bier, veel bier! Pas in de tijd van de renaissance kwam er weer meer aandacht voor een gevarieerde en verfijnde kookkunst

Tegenwoordig kunnen we met onze moderne keukens gewoon alles zelf thuis koken en bakken en zijn er in elk dorp of stadje wel tientallen restaurantjes te vinden. Ook op het internet zijn veel recepten te vinden waarin je kunt lezen hoe je de lekkerste gerechten kunt klaarmaken.

De kookkunst

De kookkunst is een culinaire aangelegenheid. Het woord "culinair" stamt af van het Latijnse woord culina, wat "de kookkunst" of "de keuken betreffende"

betekent.

Koken wordt dus enerzijds gezien als een kunst, een vak, een vorm van expressie en anderzijds is het een dagelijkse noodzakelijke bezigheid.

Kookkunst vandaag de dag

In de twintigste eeuw kwam de nadruk bij het koken te liggen op het behoud van de natuurlijke smaak, vitaminen en mineralen.

De trends binnen het koken volgden elkaar daarna snel op: eerst was het versieren van het bord belangrijker dan wat men bereidde (en de hoeveelheid die werd opgediend).

In de jaren negentig waren Mediterraan koken, stapelen' (het stapelen van ingrediënten tot een torentje) in de mode. Toch bleef er daarnaast een grote vraag naar gevarieerd, traditioneel en natuurlijk koken.

De laatste tijd is alles wat met voedsel te maken heeft populair, dagelijks wordt er wel een uitzending op TV gepresenteerd waarin live gekookt wordt, zowel met binnenlandse als wel met buitenlandse producten en kruiden worden de heerlijkste gerechten bereid.

Gemaksvoedsel

Deze eeuw rukt het gemaksvoedsel op. Voedsel dat vaak al voorgekookt is en snel tot een maaltijd kan worden verwerkt. Van de term kookkunst is nog nauwelijks sprake.

Koken bij de mensen thuis.

In elk dorp was er vroeger wel een kokkin die bij de mensen thuis ging koken als zij een feest gaven. De opvolger is vandaag de dag "de kok aan huis."

Mijn oma (meisjesnaam Tonia Vissers) was zo'n kokkin en in menig familie in Oosteind en Dongen heeft zij tijdens een festiviteit haar kookkunst bewezen.

Allereerst besprak zij met de familie de verschillende gerechten en enkele dagen voor het feest stapte mijn opa op de fiets om de zware gietijzeren pannen te brengen naar het feestadres.

Ook als er een bijzondere gelegenheid was in onze eigen familie kwam oma koken en met overgave probeerden wij haar te helpen met het samenstellen van het gerecht.

Een favoriet gerecht:

- de aspergesoep. Maar die kon destijds alleen bereid worden gedurende de zes weken dat de asperges gestoken mochten worden en de laatste steekdag was destijds 24 juni.
- Bavaroispudding in variaties van sinaasappel ofwel ananas. Ik koos standaard voor sinaasappel en mocht meehelpen en ik vond het heel apart dat je allereerst het eiwit moest kloppen en daarna pas de slagroom. Eiwit / eigeel scheiden was ook al zo moeilijk om ervoor te zorgen dat er geen spatje eigeel in het

eiwit terecht kwam. Toen waren er geen keukenhulpjes, dus moesten we zelf het ei heel voorzichtig doormidden slaan en heen en weer gieten.

- Eigen gemaakt ijs, allereerst een vanillepudding maken en dan met behulp van stukken ijs die oma of opa haalde bij de melkfabriek in de Tramstraat in Dongen. (Ze woonden destijds tegenover de melkfabriek) in

een machine doen en maar draaien totdat het allerlekkerste ijs schep klaar was.

- En natuurlijk allerlei vleessoorten varkensrollade, rundvlees en kip en niet te vergeten de kalkoen.
- Salades maken en verschillende vissoorten, en paling mocht natuurlijk ook niet ontbreken.
- Niet zo feestelijk maar wel horend bij een Brabantse koffietafel was de eigengemaakte

zult. Een grote pan vol met varkensvlees, zoals de kop, kinnebak en daarna alles koken totdat het vlees super gaar is en dan in een worstmachine draaien en kruiden (zoals piment) en azijn toevoegen. Heerlijk.

- Eigengemaakte citroenbrandewijn. Veel lekkerder dan degene die je in de winkel kunt kopen.!

Oma en
uiterst
rechts
Dina
van
Dongen
-
Timmer
mans

- Tal van andere gerechten en taarten werden op verzoek gemaakt. Haar wonderpan was ook een kenmerkende pan voor de vele taarten.

Mijn tante (Tonny Süoss-van Dongen en/of Jana Vereggen-van Dongen) trad in de voetsporen van haar moeder (mijn oma) en samen hebben ze voor

menig familie een feestmaaltijd bereid. Ook ikzelf en mijn nicht vinden het leuk om te kokkerellen en gerechten uit te proberen. Zowel brood - koekjes - taart - menu's - buitenlandse gerechten - en niet te vergeten worstenbroodjes. Net zo lang tot de smaak perfect is.

En ook een van mijn zonen heeft zelfs voor het koksvak gekozen. Hij is sous-chef en vorig jaar is het restaurant zelfs gehonoreerd met een Michelinster.

De volgende generatie is ook weer enthousiast - de kleinkinderen willen mij altijd helpen met het koken of bakken of versieren van allerlei lekkere dingen, en

daarna lekker smullen natuurlijk.

Oma heeft altijd met passie gekookt, voor zowel dagelijks gebruik als met feesten; zij had een voorliefde voor de echte Friese vlag koffiemelk en het zoutvaatje kon ze niet missen. Jammer dat ze uiteindelijk voor haar gezondheid dit laatste achterwege moest laten. Even niet opletten en wij aten zoutloos, maar oma niet.

Bron: kookgeschiedenis
Art. Martha Leltz

Menu van een feest in Oosteind

*(gemaakt door een
willekeurige kok in Oosteind)*

Korps Koninklijke Marechaussee

Gedien.
F.F. Leltz
18 1 2 18

De Majoor, Commandant van het Koninklijk Korps
Marechaussee van den Dijk van de
Loobse aan de Dijk dierwaer by de
deze tinnen van het regent, al het regent van den
de met Wilhelmus van de Dijk

Verdrecht, den 2 September 1837
Luitenant Commandant van het Koninklijk Korps
Luit. Willems

Opa van Kees Leltz (François Leltz) krijgt toestemming van Kon. Marechaussee om te trouwen gedateerd 2 september 1837.

Milice Nationale.

Grand-Duché de Luxembourg.

CERTIFICAT.

Le Conseil d'Etat Gouverneur du Grand-Duché
de Luxembourg,

Certifie que le S^r. Leltz, français filia,
né à en France, l'an 1797,
de profession Cultivateur, fils
de Guillaume & de Gilbert, Euphroisine,
demeurant à , ayant été inscrit pour la
Milice nationale dans la commune de Heinsch
en 1816, a été incorporé par suite du N° 4 du tirage
& qu'ayant servi dans le 2^m Bataillon d'infanterie
pendant le tems de 5 ans 6 mois, il a été congédié
régulièrement du service.

Donné à Luxembourg, le 24 Octobre 1837.

Délivré gratis.

Gedien
F. F. Leltz
nr 13 dl

SIGNALEMENT.

- Taille, d'une aune,
- Vuage,
- Front,
- Yeux,
- Nos,
- Reincke,
- Montey,
- Et cetera,

lignes.

Bewijs van goed gedrag tijdens diensttijd Milice Nationale van François Leltz (zoon van Guillaume Leltz en Euphroisine Gilbert) dd 24 oktober 1837

Spreekwoorden.

Twee geloven op een kussen daar slaapt de duivel
tussen

Van een bruiloft komt een bruiloft

Het is altijd rouwen en trouwen

Met de linkerhand trouwen

Als het hooi het paard volgt, dan wil het gegeten zijn.

Een paard dat stormt en een meisje dat
wil trouwen zijn niet tegen te houden

Liefde maakt blind, maar als je getrouwd bent gaan
je ogen wel open

Zonder mijn vrouw was het huwelijk niet te harden

Trouw niet om het geld, je kunt het beter lenen

Getrouwde mannen leven niet langer, het lijkt alleen
maar langer

Snel getrouwd, lang berouwd

Trouwen doe je niet alleen

Als de rechte Adam komt, gaat Eva mee

Op elk potje past een dekseltje

Over de puthaak getrouwd

Met de handschoen trouwen

Hij is haar prins op het witte paard

In het huwelijksbootje stappen

Jong getrouwd is jong berouwd

Wie ver gaat om te trouwen zal ofwel bedriegen of
bedrogen worden.

Een trouwring is de kleinste handboei die ooit
gemaakt is.

Liefde is blind, maar als je getrouwd bent gaan je
ogen echt open.

Het huwelijk is net een spannend boek, maar ik heb
het al uit.

Een gelukkig huwelijk is een zaak van geven en nemen.

Het huwelijk is een stormachtige zee waarvoor nog geen kompas is uitgevonden

Ik heb een echt droomhuwelijk, jammer dat ik steeds wakker word.

Trouwen betekent dat de man zijn rechten halveren en zijn plichten verdubbelen.

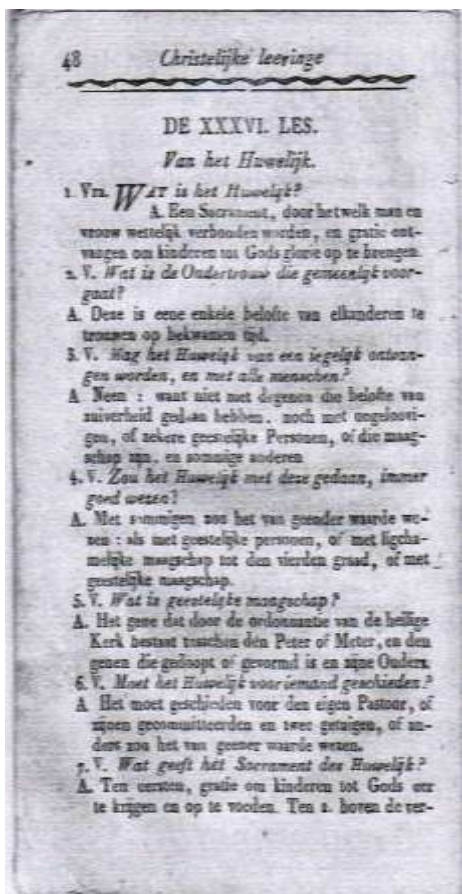
Alle treurspelen eindigen met de dood, alle blijspelen met een huwelijk.

Wij zijn gelukkig getrouwd, zij is gelukkig en ik ben getrouwd.

Bron: internet spreekwoorden

Catechismus / Huwelijk

Onderstaand bladzijde 48 en 49 zijnde de XXXVI les uit de Catechismus

Art. Ludo Louwet.

Gravure Huwelijksnacht.

Tegen het einde van de bruiloftsvond wordt de bruid naar het echtelijke bed gebracht. Dit moment was een rijk iconografisch: de huilende bruid, bang voor de huwelijksnacht, gekroond met een bruidskroon (symbool voor haar maagdelijkheid), wordt door haar moeder, naar man en moedershanden naar het bed geleid. Doormid namt ze twee objecten mee: een kous en een pipoot, symbolen voor de mammelie en wassende 'natuur' die elkaar spaedig zullen treffen. Onder deze prent staat een dialoogversje tussen de bruid en haar moeder:

'Och lieve moeder beweest lijde te gwenen pijn
 Dat ich proper maechdenen sul te cleen sijn.'
 'Vraest niet lieve dochter heb' dies geen soege wij'
 'Ik noef van hebbe' tot een borge mij'

Hier meijde is bang dat ze straks in bed te nuwe zal bijken, maar haar moeder stelt haar gerust: als het vamaecher niet tott, wil zij wel voor de bruid insellen.

Grasare, anoniem, tweede helft zestiende eeuw.

